

Izhaja — izvzemski ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopolni naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcijski lista Edinosti. — Tisk tiskarna Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 36.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 stot. osmrtnice, zaivale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1.—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Jadransko vprašanje — blizu rešitve ali že rešeno?

Onladina po vsej Jugoslaviji je na manifestacijskih zborovanjih slovesno protestirala proti morebitno namenovanemu zbiranju toliko Skadra, kolikor Reke z ozemljem Istre med Učko in Voloskim. »Obzorje« javlja iz Pariza, da izročil jugoslovenska vlada Wilsonu nota proti zasedbi Skadra po italijanskih četah. S temi dejstvi je v ostrem navzkrižju vest iz Rima, ki jo prinaša večeršnja tržska »Era Nuova« in ki se glasi v glavnem: Smatra se za gotovo, da se Nitti in Trumbić snideta se enkrat na predvečer sestanka v San Remu, da dogovorita sporazum, ki naj ga konferenca odobri.

Se dalje segajo vesti v graških listih, ker pravijo, da je že dosežen popoln sporazum, da je jadransko vprašanje končno rešeno ter ne ostane nič drugega, nego formelna razglasitev. Se več: rešitev jadranskega vprašanja da je dosežena na podlagi prisrčnega sporazuma toliko v političnem, kolikor v kulturnem pogledu. Preuranjeno da bi bilo, če bi se sedaj govorilo o podobnostih, ali toliko se more reči — tako zatrjuje graška vest — da je Dalmacija izven vsakega pogajanja in da sta zmagali pravica in pamet.

Te vesti posnemamo svedeč v svo opreznosti in le po dolžnosti kronistov. Za sedaj nam velja pravilo: sporočilo čujem, ali ne dostajam ni vere! Sicer pa: kdo radostnejši od nas, če se to vprašanje res reši v skladu s pravico in pametjo v kulturnem in političnem pogledu — pa naj se že peoedini naši predeli spoje z materjo zemljo, ali pa naj tisti predeli, ki dobe drugačno državnost, dobe popolno svobodo življenja v razsežni narodno-kulturni in upravni avtonomiji! Na nas pa je, da smo pripravljani na vse primere.

K jadranskemu vprašanju.

BELGRAD, 9. Delegat na mirovni konferenci Radović odide te dni v San Remo, da tam z drugimi člani uvede pregovore o jadranskem vprašanju.

BELGRAD, 10. (Uradno.) Belgrajski list »Balkan« je v številki od 9. aprila prinesel dopis iz Pariza, v katerem dopisnik razlaga, da se bo menda jadransko vprašanje med drugimi rešilo v tem zmislu, da se moramo odločiti ali za Reko, ali za Skader. V tem dopisu se pravi, da je neki naš politik v Parizu izjavil, da bi bilo treba prej pustiti Reko, kakor Skader. Z merodajne strani se izjavlja, da vlada v jadranskem vprašanju popolna soglasnost, gotovo pa v vprašanju Reke in Skadra, kakor je to izrecno naglašal prestolonaslednik v odgovoru zagrebški akademski omladini. Vlada je ločila v jadransko vprašanje vse napore in svojo avtoriteto, da se za naše kraljestvo obrani Reka in Skader, ker sta obe te dve mesti naše življensko vprašanje.

BELGRAD, 13. Soglasna poročila zunanjeja časopisja iz San Rema zanikujejo, da bi bila odgledana mirovna konferenca, ki se ima sestati v tem kraju. Pripravljena dela se nadaljujejo živahno, za jugoslovensko delegacijo pripravljajo hotel De Londres. Poroča se tudi, da je dogovor v jadranskem vprašanju že dovršen. V San Remu bivajoči grški diplomat, ki ima tesne zveze z grškim ministrškim predsednikom Venizelosom, je baje prejel pismo iz Aten, po katerem bi v San Remu v soglasju z zavestni sankcioniran dogovor med Italijo in Jugoslavijo. Vesti o kakem takem dogovoru pa se odločno demantirajo iz Rima.

BELGRAD, 13. »Tribuna« piše o jadranskem vprašanju: Zuta štampa (rumeni tisk) prinaša prozorne vesti o jadranskem vprašanju, da izzove zmešnjavo. Znano je, da se bo po največjih vesteh vsekakor našla povoljna rešitev.

Protest proti popustljivosti glede Reke.

LJUBLJANA, 13. Načelnostvo JDS je sprejelo na svoji seji dne 8. aprila po obširni razpravi o našem zunanepolitičnem položaju tole resolucijo: »Načelnostvo slovenskega dela JDS smatra za svojo dolžnost, da v odločnem trenutku protestira proti vsakemu popuščanju v vprašanju zapadne meje, zlasti pa glede Reke. Nenaraven kompromis, ki bi dal Italijanom suverenitet nad Reko ter nas oropal Liburnije, pomeni gospodarsko propast velikega dela Jugoslavije zlasti pa oziroma slovenskega ozemlja, ter izročila tujemu gospodarstvu še nadaljnih petsto stoletje jugoslovenskih duš. Globoko vznemirjenje vsled poročil, da vlada brez zastavljenja ministra zunanjih zadev odloča v takem

kompromisu, nas navdajajo s strahom izjave ministra dr. Korošca na shodu zaupnikov SLS, ki govorijo o popuščanju naše vlade, kakor o gotovem dejstvu, izjave, ki so v nasprotju z nedavno obljubo ministra Spalajkovića v Narodnem Predstavništvu, da bo sedanja vlada nadaljevala odločno zunanjo politiko Davidovičevega kabineta in s slovesnim proglašenjem, ki ga je podal predsednik Narodnega Predstavništva v imenu vseh parlamentarnih strank. Vlado, ki ne bi neizprosno zastopala življenjskih interesov našega naroda niti toliko, kolikor nam jih priznava Wilson, bi upravičeno zadela obtožba narodnega izdajstva. Vrhutega smatramo, da se nahaja sedanja vlada v krizi in da že vsled tega ne more storiti v iako velikih državnih vprašanjih, kakor je reško nobenega odločilnega sklepa. Ogromna večina našega naroda brez razlike plemen in stanov zahteva, da ostanemo v vprašanju Reke trdno na stališču odklonilne vsakega kompromisa ter je prepričana, da bi bilo popuščanje sramotno za Jugoslavijo. Zato rotimo odločno, da čimprej, naj se brez obzira borijo za našo Reko in odklanjajo vsak gnili in nečasten kompromis.«

Zborovanje SLS v Ljubljani.

LJUBLJANA, 7. Tajništvo SLS poroča: Včeraj se je vršilo tukaj zborovanje delegatov Slovenske Ljudske stranke iz vseh delov Slovenije. Došlo je nad 250 delegatov, ki so v treh odsekih, v dramatičnem, socialno-političnem in organizacijskem pripravljali za zbor zaupnikov SLS resolucije, s katerimi se ugotove smernice SLS za vsa aktualna vprašanja v politiki in strankini organizaciji.

LJUBLJANA, 7. Tajništvo SLS poroča: Danes dopoldne se je vršilo zborovanje zaupnikov SLS iz cele Slovenije. Na zborovanje je došlo nad 2500 zaupnikov. Zborovanja so se udeležili ministri dr. Korošec, dr. Jankovič in Rožkar, poslanci Jugoslovenskega kluba in zastopnika Hrvatske pučke stranke dr. Šimrak in Barič, predsednik deželne vlade dr. Brejc in poverjeniki. Zborovanje je predsedoval dr. Korošec, ki je poročal o notranjem in zunanjem položaju države ter o razmerju SLS do drugih strank. O vprašanju naših državnih mej je izjavil: Demobilizacija naše vojske dokazuje upanje vlade, da se bo vprašanje naših mej rešilo sporazumno. Nočemo vojne, čeravno bi bili zanjo bolj usposobljeni kakor sosodne države, ne izvzemši Italije; hočemo mir, ki bo trajen le, ako bo slonel na načelih pravice in medsebojnega spoštovanja. Z ozirom na očitke zadnjih dni, da je vlada popustljiva v vprašanju Reke, je dejal: Ako je kdo kriv, ni to ne naša stranka, ne sedanja vlada, ampak oni, ki nam očitajo sedaj popustljivost, da bi prikrili svoje lastne grehe; gotovi ljudje so naše najsrčnejše zahteve imenovali slovensko megalomanijo in niso hoteli, razen v oficijelnih izjavah izgovoriti niti imena Gorica, niti Trst, niti Istre. Danes treba samo nanovo poudarjati, da ostanemo zvesti našim bratom na zasledenem ozemlju. Ti naši bratje nam ostanejo kakor nevesta, na katero misli zamen vsak dan in po katero pride, kadar bo domače ognjišče trdno dograjeno. Z ozirom na strankarski boj je ostro obsodil taktiko slovenskih demokratov, odtrgati SLS od srbijanskih strank z denunciacijami. Prepričan sem, je dejal govornik, da bo prej doživela demokratska stranka svojo smrt nego naš bo odložila postenim srbskim strankam. SLS je stranka reda in se bo borila proti vsem destruktivnim strankam. Izvajanja dr. Korošca je zbor viharno odobral.

Dr. Mehorič je poročal o stranknih političnih smernicah. SLS stoji odločno za edinstveno državo, v interesu edinstva in dobre uprave in z ozirom na različni zgodovinski razvoji, različne kulturno stanje in različne gospodarske predpogoje pa zahteva, da se pusti zemljepisno, kulturno in gospodarsko enotnim pokrajinam državni potrebna samouprava s lastnimi ljudskimi zastopi. Kar je za okrepitev države potrebno, mora pa biti skupno. Tajnik dr. Rulovec je poročal o organizaciji SLS. Stranka stoji na stališču vzajemnosti stanov in organizira somišljenike v stanovskopolitičnih organizacijah. V najbližjem času se bo SLS tudi formalno spojila s Hrvatsko pučko stranko z edinstvenim vodstvom. Poslanec Bronar je poročal o gospodarskem programu stranke. Stranka je za progresivni davčni sistem. Zadrudništvo je ena glavnih opor delavnega ljudstva, zato mora država zadrudništvo podpirati. Izvoz poljedelskih pridelkov mora dobiti izključno zadrudništvo v reke. Zbor je vse resolucije politično programatičnega, socialnopolitičnega in organizacijskega odseka

sprejel soglasno: soglasno se je izrekel za ženka volilno pravico, za zborovalno svobodo, za ustanovitev kmetijskih in delavskih konor, za participacijo uslužbenecv industrijskih podjetij na dohodkih in soudeležbi pri upravi industrijskih podjetij; za socializacijo premoženstva, rudnikov in plavčev in za uvedbo splošnega socialnega zavarovanja. Zbor je zaključil ostro protestno resolucijo proti italijanskemu imperijalizmu. Za načelnika stranke je bil izvoljen dr. Korošec ki mu je zbor priredil viharne ovacije, za podnačelnika profesor Bogumil Remec, poverjenik za notranje zadeve. Zborovanje je trajalo od 10. dopoldne do pol 2 popoldne. Popoldne so se vršili občini zbori Jugoslovenske kmečke zveze, delavske zveze in jugoslovenske obrbne zveze.

Skupščina zveze javnih nameščenecv v Zagrebu.

ZAGREB, 13. V četrtek se je v mestni posvetovalnici vršila skupščina zveze javnih nameščenecv, ki jo je otvoril predsednik zveze javnih nameščenecv, dr. Benkovič. Zborovanja se je udeležilo nad 500 oseb in je bil za predsednika izvoljen soglasno dr. Benkovič. Dr. Benkovič je v svojem govoru opozarjal na težki položaj z ozirom na ozemlje, okupirano po Italijanih. Soglasno je bil sprejel predlog, da se odpošlje ministrskemu predsedniku Protič brzojavka, v kateri skupščina odločno protestira proti pobizkum mirovne konferencie, da bi se mesto Reka odcepilo od kraljevstva SHS, zlasti se, ker je v našem narodu obstajalo trdno zaupanje v pravčnost zavezniških vlad, da se bodo vsi kraji, v katerih prebiva naša kri in se govori naš jezik, priklopili ujedini denovini. Zatem se je razpravljalo o vprašanju uvedbe uradniške službene pragmatike. Končno je omenjal dr. Vederinac, da zahtevajo uradniške organizacije povišanje uradniških plač, in sicer za 40% pri nižjih uradniških ter za 70% pri višjih, medtem, ko zahtevajo na Hrvatskem enako povišanje plač za vse uradnike. Ljudskoškolski učitelj Nemeec je zahteval, naj se učitelji izenačijo z drugimi državnimi nameščenici. O raznih stanovskih vprašanjih se je razvila razprava, v kateri je sodelovalo več govornikov nakar se je skupščina zaključila.

Dr. Draža Pavlovič.

V soboto pred Veliko nočjo je v Belgradu preminul nagle smrti predsednik časovnega narodnega predstavništva dr. Draža Pavlovič. Pokojni predsednik narodnega predstavništva je bil rojen leta 1867. v Kijaževcu. Po dokončanih naukih na filozofski fakulteti v Belgradu je nadaljeval svoje študije na Dunaju, v Freiburgu in Tübingenu. L. 1905 je postal redni vseučiliški profesor. Izdal je mnogo znanstvenih del. Dne 13. marca 1919. je bil soglasno izvoljen za predsednika narodnega predstavništva.

Pogreb umrlega predsednika se je vršil na Velikonočni ponedeljek z vsemi vojaškimi častmi in na državne stroške. Pogreba se je udeležil regent Aleksander, člani narodnega predstavništva, vseučiliški profesorji ter brezštevne korporacije in zastopstva. Med brezštevlinimi venci je bil tudi regentov z napisom »Aleksander predsedniku narodne skupščine dr. Dragojubu Pavloviču.« Sodijo, da je prisostvovalo spreduo kakih 40.000 ljudi.

Vojeve sirote v Belgradu.

BELGRAD, 13. Po izvršenem popisu je v Belgradu 331 predvojnih in 3382 vojnih sirot.

Česka odlikovanja jugoslovenski vojski.

BELGRAD, 13. Predsednik čehoslovske republike je poslal 60 čehoslovskih vojnih križcev, da se podeli najhrabrejšim častnikom naše vojske. V spremnem pismu je imenoval 18 častnikov, med njimi 3 generale, ki jih predlaga v odlikovanje. Večina častnikov je bila na ruski fronti in se borila s čehoslovsкими legijami.

Pomiloščenje.

BELGRAD, 12. Prvi dan demobilizacije naše slavne vojske, 5. t. m., je Nj. Vis. regent Aleksander pomilostil veliko število častnikov, podčastnikov, kaplarov in redovov in nekatere vojnih oseb celokupne vojske, ki so bili ali sodno obsojeni, ali disciplinarno kaznovani v času vojne. Prvi ukaz: Oproščene so in izročene pozabljenju vse krivice samovoljnega odstranjenja in bega, ki so jih izvršili podčastniki, kaplari in redovi in medkazne vojne osebe celokupne vojske v času od 12. julija 1914 do danes. Drugi ukaz: Oproščena in pozabljenju izročena so vsa sodno neručena dejanja proti vojnemu kazenskem zakoniku, ki so jih izvršili častniki, vojaški uradniki itd., iz-

jemljete dve močni roki, okovani v verige, a za njima bulji bled obraz v to pusto mrtvaško polje. Gubec! Čuje gosposke pesmi in smeh, kmetiske boleste klice in jok. Solza mu trepeče v očesu in šepete v noč, povzdign vsi oko k zvezdam: »Oj srečne, zvezde ve! Tisoč let gledate na svet, tisoč let bo še svetl vas mli pogled nad svetom. Oj, srečne ste zvezde, ker pogazeno srce moje mi šepete, da boste gledale tudi na svobodno, srečno hrvatsko ljudstvo moje.«

XXXVI.

Med tem, ko so se hrvatska gospoda zbirali, da uduše hrvatsko burjo, vstajal je ob Savi na štajerski strani kraj za krajem. Zanos je vzbudil slovensko kri, povenjen se je razlila v silnih valovih. Kmeje na Blanci so se zbrali, v Rajhenburgu je ostalo gosposčini le še trdno zidovje gradu, kraj Sevnice je stala na polju liliina vojska, Boštanj je zagorel v plamenu, Andrej Hribar je donesel pečinje pero v Radeče, a kmetje grofa Lamberga so skočili pod svojim županom pod orožje. Zastoj jih je rotil upravi-

zemski dejanja, storjena vsled sobičnosti, dejanja neodzvanja na mobilizacijski poziv, bega z bojnega polja in samoposkodb, kakor tudi dela proti prvemu odstavku § 62 istega zakona, t. j. oni, ki so se predali sovražniku in prešli v tujo državo. retji ukaz: Oproste se in izročite pozabljenju vse krivice proti naredbam o vojni disciplini, ki so jih storili častniki, vojaški duhovni, vojaški uradniki, podčastniki, kaplari in redovi celokupne vojske v času od 12. julija 1914 do danes in da se oproste in izročijo pozabljenju vse krivice proti zakonu o ženitbi častnikov, podčastnikov itd. ter da se oproste vse neizvršene disciplinarne kazni § 26 o vojni disciplini. Četrti ukaz: Oproščene so dalje tudi druge kazni, v katere je bilo obsojenih 140 aktivnih in rezervnih častnikov.

Zveza trgovskih gremijev.

LJUBLJANA, 10. Danes se je vršil ustanovni občni zbor Zveze trgovskih gremijev in drug za Slovenijo kot polklicne stanovske organizacije za vsa Slovenijo. Shoda so se udeležili tudi odposlanci Zemaljskega saveza trgovca v Zagrebu, Udruženja trgovca i industrijalca v Zagrebu, Udruženja trgovca i industrijalca v Osijeku, Saveza trgovca v Vinkovcih in Saveza trgovca za mješovitom robom Zagrebu. K zvezi je dosedaj pristopilo 16 gremijev in 14 trgovskih zadrug s skupno 6000 članov. Zbor je sklenil poslati Nj. kr. Vis. regentu prestolonasledniku Aleksandru udanostno brzojavko. Nadalje je bilo sklenjeno, stopiti v stik z vsemi zvezami in organizacijami trgovcev v vsem kraljestvu in svrhu čimprejane ustanovitve enotne organizacije trgovcev v vsem kraljestvu. Pri volitvah so bili izvoljeni za načelnika Ivan Jelacin ml., za podnačelnika Vinko Weixel iz Maribora, Rudolf Stermecki iz Celja in Fran Kobal iz Hudnika.

Donavska komisija.

BELGRAD, 11. Oddelek za izvršitev mirovne pogodbe objavlja: V donajskih in budimpeštanskih listih so izšle o donavski komisiji tendenciozne vesti, katerim se označuje Belgrad kot izvor. Da se javno mnenje ne bi zavedlo, treba je izdati pravo stanje stvari. Po nemški in avstrijski mirovni pogodbi bosta na Donavi dve komisiji: Donavska evropska komisija na izlivu Donave in mednarodna komisija, ki bo nadzorovala ves tok Donave razen izliva. Po besedilu mirovne pogodbe bo sestavljena komisija od predstaviteljev Anglije, Francije, Italije in predstavitev obalnih držav: Württemberg, Bavarske, Čehoslovske, Nemške Avstrije, Madžarske, Jugoslavije, Rumunije in Bolgarske. Komisija se bo bavila z upravo internacionalizirane donavske rečne mreže od Ulma do Braile, kjer pa bo pristojna že evrovska komisija.

Proti tihotapcem in verižnikom.

BELGRAD, 13. V ministrstvu za notranje stvari se pripravlja predlog za ministrstvo pravde, da naj se izdela načrt zakona o osvojanju posebnih sodišč proti verižnikom. Taka sodišča bi se ustanovila pri vsih dosedanjih sodiščih prve in druge stopnje. Tvorili bi jih en sodnik in 4 porotniki, pri kaznivih dejanjih, za katere je določena zaporna kazen nad 5 let, pa 3 sodniki in 4 porotniki.

Iz reške beznice.

REKA, 13. D'Annunzio čuti, da gubi tla pod nogami in se opriema kakor utopljenec tudi slamice, samo da bi se rešil. V zadnjih dneh je postal... boljševek, kakor se da sklepati iz te le dogodbice:

V začetku italijanske zasedbe Reke se je zatekel sem doktor Nikolaj Sisa, tajnik učnega urada Bela Kuhbove vlade. Bil je izgnan iz Reke, toda kmalu se je povrnil in se javil na policiji z redno prehodnico, podpisano od nekega stotnika pri poveljništvu. Kvestor ni hotel priznati tega potnega lista in je zatakzal Sisa, naj takoj zapusti mesto. Kmalu nato je dobil kvestor pismo od poveljništva, v katerem mu je oni stotnik izjavil, da je Sisa potreben poveljništvu za tajne preiskave in točne podatke o razmerah v zasledenem ozemlju, in naj se mu torej ne delajo nikakršne neprilike. Toda vkljub temu so ga orožniki aretirali in odpejali na »mejo« D'Annunzijevega rajla. D'Annunzio pa je takoj telefoniral na Volosko, zahtevajoč izročitev svojega ljubljenskega Sise. Vojaško poveljništvo je, seveda, ugodilo njegovi želji, in orožniški stotnik je dobil ukaz, da sprejme Siso osebno pri vzhodu v reška nebesa. Orožniške oblasti in kvestura so dožile od D'Annunzija ukaz, da puste Siso pri miru, ker on da je na Reki na razpolago poveljništvu. V znak protesta proti D'Annunzijevemu poveljništvu so predložili ostavko neka-

ter člani »Consiglio nazionale« in vsa kvadrura. Zupan Gigante je odpotoval v Rim, da se pogovori z ministrškim predsednikom Nittiem o težavnem položaju, ki je nastal na Reki v zadnjih dneh.

Estono mirovno odposlanstvo v Moskvi.

RIGA, 12. (S.) Minister vnanjih stvari je poslal Cibeana brzojavko, s katero mu javlja da bo odpotoval jutri v Moskvo estonsko mirovno odposlanstvo. Odposlanstvo je sestavljeno od 27 izvedencev in nekoliko drugih strokovnjakov.

Belgijske čete v Nemčiji.

BRUXELLES, 13. (S.) General Degoutte je pozdravil belgijske čete na prehodu skozi Maine. Te čete prispejo v Frankfurt 14. aprila ob 440. — Iz Anlona poročajo, da se je oddelek 10. polka vkrcal snoci z godbo in zastave za Maine.

Splošna stavka na Irskem.

LONDON, 13. Splošna stavka, ki se je proglasila na Irskem kot protest proti dejstvu, da se je odklenila zahteva po izpustitvi političnih kazencev, bi bila morala trajati samo 24 ur, toda po sklepu »Trades Union« se bo nadaljevala, dokler se vlada ne vda.

Delavsko gibanje v Italiji.

TURIN, 13. Ker se niso zadovoljile vse zahteve metalurških delavcev, je tukaj izbruhnila splošna stavka. Izvzeti so od stavke samo uslužbenci pri dnevnikih.

BARI, 13. Kakor drugod tako se tudi v barijski pokrajini nadaljujejo napadi poljedelskih delavcev na posestva.

TRIDENT, 13. Ker civilni komisar Credaro ni odgovoril, kaj je z izplačanjem vojne odškodnine in obnovitvijo, se je sklenilo proglasiti v protest splošno stavko. Bil je izvoljen odbor, ki bo dobolil dan, ko se stavka začne.

Svicsarski tečaji.

ZENEVA, 13. (S.) Ital. lira 22.25; nemška marka 10.45; avstr. krona st. 2.30, n. 3.—; angl. funt 21.80; franc. frank 32.10; amer. dolar 5.50.

Domače vesti.

Politično društvo »Edinost« vabi vse zaupnike na sestanek, ki se bo vršil danes, 15. t. m. ob 2030 v Slovenski Citalnici. Naproseni so posebno člani gospodarskega in šolskega odseka, da se udeleže sestanka. — Predsednik.

Našim naročnikom! Snoci šele so se po stavki mestnih nameščenecv vrnje za naš list vsaj deloma redne razmere. Električni tok imamo sedaj, tako da se more uporabljati za stavljenje lista vsaj en stavni stroj in se more list tiskati na rotacijskem stroju. Popolnoma redne pa razmere še vedno niso, ker še ni plina, in se mora torej list tudi še sedaj deloma staviti na roko. Naročniki in razprodaje izven Trsta med stavko niso dobivali lista, ker ga v ročnem delu ni bilo nikakor mogoče natisniti toliko, da bi ga bila uprava mogla razposlati tudi izven Trsta. Veliki tiskovni stroj se je moral vrteti na roko, kar je sto seveda silno počasni in se je moglo natisniti le kak tisoč izvodov. Zal nam je, da tega izostanka ne moremo nikakor nadomestiti in ne moremo odškodovati naročnikov niti z razširjenjem lista, ker je bil te dni izdan vladni odsek, ki določa, da smejo dnevniki, oziroma listi, ki izhajajo najmanj po štirikrat na teden, izhajati samo na dveh straneh. Te dni smo prejeli cele kupe reklamacij, češ da naročniki niso prejeli lista. Z gornjimi ugotovitvami je pojasnjeno, kaj je bilo vzrok, da ga niso prejeli. Prosimo torej, da se nam oprostite ta izostanek, ki ga nismo zakrivali mi, pač pa razmere, kateram nismo gospodarji mi.

Nesprotja. Danes nam kažejo dogodki, kako resničen je tisti rek, ki pravi, da se življenje sestavlja iz nasprotij. Pripravljamo se baje rešitve jadranskega vprašanja na podlagi prijateljskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Minuloga četrtka pa je — kakor posnemljemo iz »Laboratorja« — poveljnik arditov v Pulji naslovil na svoje vojake govor, v katerem je izjavil: »V tem mestu je mnogo socialistov, ali med temi se skrivajo jugoslovenski žiljki, ki ne delajo nič drugega, nego da pod krinko socializma delajo propagando za Jugoslavijo. Zapomnite si, vojski, da so Jugoslovenci sovražniki Italije, torej tudi vaši sovražniki! Zato storite vsi svojo dolžnost.« In dostavil je še — čujta! — da je vojakom na razpolago kakka lirica, ako bi je potrebovali! — To je menda dovolj jasno — hujskanje. Kako nasprotje: doseže naj se prijateljski sporazum — med Jugoslavijo in Italijo, a italijanski častnik pušča govore, podžigajo k sovratvu!

Tako je treba delati! Pod tem naslovom čitamo v torkevem »Slovenskem Narod«: V Schwentnerjevi izlozbi je bila danes razstavljena diploma, ki jo je polkoniča CMD »Pipčarskemu klubu« v Trstu. Diploma je delo našega domačega umetnika Gasparija in kaže v sredini sv. Jurija z zmajem, na desni zgoraj sv. Cirila in Metoda, na levi pa prototip Slovenca, gorenskega možakarja z rdečo »marelo« in »cekarjem«, v katerem nosi 20.000 K. Delo je prav lično in je res v čast umetniku, ki ga je ustvaril. — Zbirarski klub v Trstu si je nadel nalogo, da zbira prispevke za narodno šolstvo. Obstojci sicer šele tri mesece, ali vendar so uspehi njegovega delovanja tako sijajni, da zaslužijo vsi priznanje. V

PODLISTEK

Za staro pravdo. (137)

Avguŝt čenoa: Seljačka buna. — Zgodovinska povest iz XVI. stoletja.

»Hočemo, hočemo!« so odgovorili kmetje povešene glave in solznega očesa, poljubljajoč vojvodni roki.

»Z Bogom, bratje! Z Bogom svoboda! Z Bogom, z bel moja!« je zavpil Gubec ter se odtrgal od kmetov, »gospod vojvoda, tu sem, odvedite me!«

Po vrhovih nad stubiško dolino se je razlivala sinja svetloba mesečine. Širok vidika je blestei svet podobno dijamantu, širok doline cveto po snegu krnave rožice smrti. Sest ur ste se borili v tem delu s oboda in nastije, šest ur je blisal tu prvi žarek zavesti hrvatskega ljudstva in — potemcel. Hrvacije so zatri hrvatsko svobodo. Kakor z enim mahom kose ležijo dolge vrste blelih mrtvih junakov — isti so jim obrazi, iste

